

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д.изк. Петер Кънчев Цанев,

Катедра Психология на изкуството и художествено образование,

Национална художествена академия, София

Професионално направление 8.2 Изобразително изкуство

относно дисертационен труд на тема:

„Българското фотографско изкуство в периода 1970-1989 г.“

от

Гергана Дамянова Иванова

за присъждане на образователната и научна степен „доктор”

научен ръководител: проф. д-р Красимир Андонов

1. Обща характеристика и структура на дисертационния труд:

Дисертационният труд се състои от въведение, три глави, заключение и библиография от 139 заглавия (на кирилица и на латиница).

Приложенията към дисертационния труд се състоят от портфолио с 291 фотографии, двадесет и едно интервюта, библиографска справка за избрани български фотографи и съдържанието на списание „Българско фото“ в периода януари 1970 – декември 1989 г.

Общият обем на дисертационния труд е 767 страници, от които 167 стандартни страници текст.

Общите характеристики на дисертацията разкриват висока осведоменост по темата и респектираща теоретична подготовка, които намират потвърждение в постигнатите системност и задълбочен подход при разработването на авторските тези. Проучени и цитирани са внушителен брой ключови публикации, както и множество статии от последните години, които доказват актуалността на научното изследване.

2. Значимост и убедителност на получените резултати, интерпретации и изводи

Дисертацията е разделена на три части. Първата част е озаглавена „Исторически и културен контекст (1944-1989 г.)“ и е разработена в четири глави.

В първата част на дисертационния труд се обсъжда темата за общия институционален контекст, в който се случва процесът на одържавяване на фотографията и неговата роля за развитието на фотографията в България, както и въпросите, свързани с цялостната динамика и стратегии в официалната културна политика през разглеждания период.

Втората част на дисертацията е със заглавие „Фотографията и нейната рамка“ и включва три отделни подчасти, разработени съответно в четиринадесет глави.

Дисертацията във втората си част разглежда организациите и колективите, свързани с фотолюбителското движение в България и изследва изложбите, фестивалите и конкурсите, както и музейната политика и дискусиите около институционализирането на фотографията като изкуство. Разискват се проблемите около образованието по фотография в България, а също състоянието и тенденциите в специализираната преса и издателската дейност, посветена на фотографията.

Третата част на дисертацията, която е със заглавие „Еволюция на художествената фотография и въпросът за естетиката“ включва пет глави. Тази част проследява особеностите в сюжетното и тематично развитие на фотографията, предложена е систематизираща интерпретация на жанровата динамика в портретната, пейзажната, репортажната и актовата фотография, и е отделено внимание на най-интересните явления в експерименталната фотография, през разглеждания период

Според Гергана Дамянова Иванова: „Всяко изкуство, и в частност фотографското, създадено в рамките на тоталитарен политически строй, е заложник на предразсъдъци [...] диапазонът на становищата е сведен до двата полюса и често пъти на това изкуство се гледа едностранчиво и бива вписано в едната или другата крайност. От една страна то се изучава като инструмент за пропаганда, подчинен изцяло на волята на Партията, а от друга – като художествена изява, израз на авторски поглед и нуждата да бъде запечатан живота. Този категоричен подход би следвало да бъде нюансиран, а фотографското наследство изучено по-задълбочено. Фотографията в България, създадена през последните две десетилетия на социалистическия режим, може и да съдържа в себе си отражения на режима, но всъщност предлага богата палитра от развити течения и естетики.“

Намирам за много убедително изведени и защитени тезите на изследването, които имат за цел да разширят и задълбочат историографския фокус върху разглежданата проблематика.

Дисертацията ясно посочва възможните пътища за преодоляване на шаблонните идеологически предразсъдъци и исторически обобщения, предопределени от конкретни исторически събития, чрез по-внимателно вглеждане и проучване на развитието на всеки един от основните фотографски жанрове, което позволява по-фино разбиране и един нов поглед върху историята на българската фотография.

3. Научни приноси на дисертационния труд

Напълно съм съгласен с формулираните научни приноси.

Особено важен принос на дисертационната работа е анализът на цялостния фотографски живот и на инфраструктурата, позволила изграждането на художествените постижения.

Друг безспорен принос е реконструкцията и анализът на съдържанието на всички отпечатани броеве на сп. „Българско фото“ в периода януари 1970 – декември 1989 г. и оценъчната интерпретация на приноса му за изграждането на облика на българската художествена фотография

Сред важните достойнствата на дисертацията са оригиналните интерпретации на проведените двадесет и едно интервюта със знакови за изучавания период личности от българския фотографски живот

Публикации отразяващи тезите на дисертационния труд

Представени са необходимите публикации, свързани с темата на дисертационния труд.

Автореферат

Авторефератът отговаря по обем и съдържание на необходимите изисквания.

Критични бележки и препоръки

Нямам никакви критични бележки и препоръки към представената дисертация.

Заклучение

Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за условията за придобиване на научни степени.

Давам положителна оценка на дисертационния труд и препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди научната степен „доктор“ на Гергана Дамянова Иванова

14/01/2024

София

проф. д.изк. Петер Цанев